

Dno VAASA/1246/00.04.00/2017

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta, sisäministeriön lausuntopyyntö

Kaupunginhallitus

4.12.2017

470

Erityisasiantuntija Marjo Mäki-Krekola, puh. 040 487 9194, marjo.maki-krekola(at)vaasa.fi
Pelastusjohtaja Tero Mäki, puh. 06 325 1440, tero.maki(at)vaasa.fi

Sisäministeriö pyytää 15.12.2017 mennessä Vaasan kaupungin lausuntoa hallituksen esityksestä laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta (SMDno-2016-1495, 2.11.2017). Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pelastuslakia, Pelastusopistoista annettua lakia, palosuojelurahastolakia ja eräitä muita lakeja. Esityksellä tehtäisiin maakuntien perustamista koskevasta lainsäädännöstä, maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevasta lainsäädännöstä sekä valtioneuvoston asetuksen valtioneuvoston ohjesäännön muuttamisesta johtuvat muutokset edellä mainittuihin lakeihin. Ehdotetut lait tulisivat voimaan 1.1.2020 lukuun ottamatta joitain poikkeuksia, jotka astuisivat voimaan 1.1.2019. Nyt lausuttavana olevan esityksen lisäksi eduskunnan käsiteltävänä tai valmisteluvaiheessa on useita muita lakiesityksiä, jotka eri yhteyksien kautta liittyvät pelastustoimeen. Lausuntopyyntö ja hallituksen esitys ovat luettavissa osoitteessa intermin.fi/Ajankohtaista.

Vaasan kaupungin lausunto

Valmistelussa olevien lakien määrä ja lainvalmistelujen yhdenaikaisuus asettavat kokonaiskuvan hahmottamiseksi erityisiä haasteita. Maakuntalain ja pelastustoimen järjestämislaki sisältää pääkehysten, missä maakunnallinen pelastustoimi tulee uudistuksen jälkeen toimimaan. Vaasan kaupunki kiinnittää huomion sellaisien kohtien arviointiin, joissa on vaikuttavuutta yhteistoiminnassa maakunnan pelastustoimen kanssa sekä palvelun vastaanottajana.

Kansainvälinen toiminta

Pelastuslain 38 §:n 3. momentin 2. kohtaan esitetään otettavaksi säännös, jonka mukaan maakunnan pelastuslaitos osallistuisi tämän lain 38 §:ssä tarkoitettuun pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämän valmiuden ylläpitoon.

Kansainvälinen toiminta koetaan tärkeänä valtioiden välisessä yhteistyössä. Kansainväliseen toimintaan osallistumisesta päätetään pelastusalueiden palvelutasopäätöksissä. Pohjanmaan pelastuslaitoksen päätöksessä eikä talousarviossa ei ole erityisesti kohdennettua rahaa tehtävän hoitamiseksi. Koska kyseessä on valtion vastuulla oleva tehtävä, pitää Vaasan kaupunki tärkeänä, että pelastustoimen rahoituksen riittävyys huomioidaan, mikäli maakunnan pelastuslaitos velvoitetaan osallistumaan kansainväliseen toimintaan, ettei se heikennä palvelukykyä maakunnan alueen kunnissa.

Väestösuojien rakentaminen

Ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa koskevien selontekojen mukaan maan puolustaminen ja siviiliväestön suojaaminen perustuvat samoihin uhkakuihin. Väestönsuojien rakentamisveloitteen jatkuminen on perustelua etenkin, kun sotilaallista voi-

---

mankäyttöä Suomea vastaan tai sillä uhkaamista ei voida sulkea pois. Väestösuojanrakentamisen velvoitteiden keventämistä toteutetaan tarkoituksenmukaisesti sellaisten Pelastuslain 71 §:n 1. momentissa mainittujen keveiden rakennusten osalta, joiden väestösuojan rakennuskustannukset olisivat erityisen korkeat suhteessa koko rakennuksen rakentamiskustannuksiin.

Rakentamiseen liittyvän päätöksenteon siirtäminen lähemmäksi rakentajia on hakijan kannalta selkeämpi ja kannatettava. 75 §:n 1. momentin poikkeuksia ja helpotuksia perusteleva teksti korostaa, ettei tarkoitus ole muuttaa aluehallintoviraston nykyisin soveltamaa ratkaisukäytäntöä kustannusten osalta tai muutenkaan laajentaa tämän vapautusperusteen käyttöä.

Vaasan kaupunki painottaa, että helpotusten perusteiden pitäisi olla selkeitä, jotta monenlaisilta tulkinnoilta vältyttäisiin. Esimerkiksi lausunnolla olevassa pelastuslain pykälissä (71 § 1 mom. ja 75 § 3. mom) on vaihteluväliä, kun määritellään rakentamisvelvoitteen syntymistä. Helpotusten myöntämisen yhteydessä voidaan päätös perustaa arvioon, mikä saattaa olla liian epätarkka perusta.

Kunnat ovat yhdessä vastuussa rakentamisvelvoitteen toteuttamisessa ja Vaasan kaupunki näkee kehityksen hyvänä.

Öljyntorjunta

Vaasan kaupunki pitää perusteltuna siirtää öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunta sisäministeriön vastuulle. Esityksen laaja vaihtoehto on hyvä lähtökohta, kun ajatellaan toiminnan kehittämistä rajavartiolaitoksen ja pelastuslaitosten yhteistyön pohjalta.

Todettakoon, että Rajavartiolaitoksen ja pelastuslaitoksen yhteistyö meripelastustehtävissä on toiminut Pohjanmaan rannikolla. Esityksen mukainen järjestely luo hyvät edellytykset yhteistyön syventämistä meripelastustehtävien lisäksi ympäristöonnettomuuksien hoitamisessa siten, että molempien viranomaisten nykyiset vahvuudet otetaan huomioon. Ympäristöministeriön täsmentäminen asiantuntijarooliin tukee uuden järjestelyn onnistumista.

Öljyvahinkojen jälkitorjunta

Esityksen 111 a §:n mukainen öljyvahinkojen jälkitorjunta on kunnan viranomaisen vastuulla ja yhteistoiminta pelastuslaitosten kanssa on ollut luontevaa. Maakuntaan on siirtymässä Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen asiantuntijoita, jotka on kirjattu väliaikaisen lain mukaan ohjaukseen ja yhteen sovittajaksi, mikäli öljyvahingon jälkitorjunta ulottuu useamman kuin yhden kunnan alueella.

Maakuntaan siirtyvien viranomaisten edellytykset hoitaa ohjaus ja yhteen sovittajan tehtävää ovat olemassa. Vaasan kaupunki esittää, että voimaan tulevan uudistuksen pelastuslain 111 a §:n mukainen öljyvahinkojen jälkitorjunta voitaisiin sopia hoidettavaksi myös maakunnan toimesta, jos maakunnan kunnat ja maakunta näin sopivat.

Laki Pelastusopistosta lain 2 §:n muuttamisesta

Alueellisten maanpuolustuskurssien järjestäminen yhdessä puolustusvoimien kanssa sopii hyvin Pelastusopistolle, koska sen lakisääteisenä tehtävänä on jo tällä hetkellä normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen valmentavan koulutuksen antaminen.

Lisäksi valmiusharjoitusten valmistelu ja toteuttaminen laajemmalla kuin yhden maakunnan alueella sopii hyvin yhteen edellisessä kappaleessa mainittujen koulutus- ja järjestämisvastuun kanssa.

Vaasan kaupunki näkee tarkoituksenmukaisena 2§:n 3. momentin pelastustoimen sivi-toimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutuksen opetussuunnitelman valmistelun, ylläpidon ja kehittämisen, kouluttajakoulutuksen, kouluttajarekisterin ylläpidon sekä opetusmateriaalin tuottamisen siirtämisen pelastusalan järjestöiltä Pelastusopiston vastuulle. Muutoksen odotetaan vastaavan paremmin tulevaisuudessa pelastuslaitosten palvelukykyyn.

Laki palosuojelurahastolain muuttamisesta

Vaasan kaupunki pitää oikeana kunnan säilyttämistä 14 §:n mukaan yhtenä erityisavustuksen kohteena. Merkitys näkyy paloasemahankkeiden rahoituksessa.

Toimialajohtaja JK

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä edellä olevan lausunnon annettavaksi sisäministeriölle.

Päätös Hyväksyttiin.